

PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 119/22

2022 m. liepos 7 d., Liuksemburgas

Teisingumo Teismo sprendimas byloje C-576/20 | *Pensionsversicherungsanstalt (Vaiko auginimo užsienyje laikotarpiai)*

Apskaičiuojant senatvės pensiją turi būti įskaityti kitose valstybėse narėse įgyti vaiko auginimo laikotarpiai

Teisingumo Teismas patvirtino savo jurisprudenciją, pagal kurią už pensijos mokėjimą atsakinga valstybė narė, kurioje gavėjas išimtinai dirbo ir mokėjo įmokas tiek iki savo gyvenamosios vietos perkėlimo į kitą valstybę narę, kurioje jis visą savo laiką paskyrė vaiko auginimui, tiek po to, privalo įskaityti šiuos vaiko auginimo laikotarpius

Po to, kai dirbo Austrijoje kaip savarankiškai dirbantis asmuo, CC 1987 m. įsikūrė Belgijoje, kur jai gimė du vaikai, atitinkamai 1987 m. gruodžio 5 d. ir 1990 m. vasario 23 d. Nuo pirmojo vaiko gimimo ji visą laiką skyrė jiems auginti, niekur nedirbdama, neįgydama draudimo laikotarpių ir negaudama vaiko auginimo išmokų. Tas pats buvo Vengrijoje, kur 1991 m. gruodžio mėn. ji gyveno.

1993 m. vasario mėn. grįžusi į Austriją, CC ir toliau trylika mėnesių augino savo vaikus, tačiau buvo privalomai apdrausta ir mokėjo įmokas pagal Austrijos socialinės apsaugos sistemą. Vėliau iki išėjimo į pensiją ji dirbo ir mokėjo įmokas šioje valstybėje narėje.

Gavusi prašymą skirti senatvės pensiją, Austrijos pensijų tarnyba 2017 m. gruodžio 29 d. sprendimu jai pripažino šią teisę. Austrijoje įgyti vaiko auginimo laikotarpiai buvo prilyginti draudimo laikotarpiams ir jie buvo įskaityti apskaičiuojant jos pensijos dydį. Kita vertus, Belgijoje ir Vengrijoje įgyti laikotarpiai nebuvo įskaityti.

CC užginčijo šį sprendimą tvirtindama, kad kitose valstybėse narėse įgyti vaiko auginimo laikotarpiai turi būti prilyginti draudimo laikotarpiams pagal SESV 21 straipsnį, kuriame įtvirtinta Sąjungos piliečių teisė laisvai judėti, nes ji iki šių laikotarpių įgijimo ir po jų dirbo ir buvo apdrausta pagal Austrijos socialinę apsaugos sistemą.

Atmetus CC apeliacinį skundą, ji pateikė kasacinį skundą *Oberster Gerichtshof* (Aukščiausiasis Teismas, Austrija). Abejodamas dėl kitose valstybėse narėse įgytų vaiko auginimo laikotarpių įskaitymo senatvės pensijos apskaičiavimo tikslais, šis teismas paprašė Teisingumo Teismo išaiškinti Sąjungos antrinės

teisės nuostatą¹, kuri šioje byloje taikoma *ratione temporis*. Iš tiesų, negalima atmesti galimybės, kad šioje nuostatoje išimtinio pagrindu numatytos tokio įskaitymo sąlygos, o CC jų netenkina – tuo metu, kai prasidėjo pirmasis vaiko auginimo laikotarpis, ji Austrijoje nedarbo pagal darbo sutartį arba kaip savarankiškai dirbantis asmuo.

Savo sprendime Teisingumo Teismas atmetė šios nuostatos išimtinį pobūdį, kiek tai susiję su to paties asmens kitose valstybėse narėse įgytais vaiko auginimo laikotarpiais, ir patvirtino, kad nagrinėjamu atveju šiuos laikotarpius reikia įskaityti pagal SESV 21 straipsnį.

Teisingumo Teismo vertinimas

Pirma, Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad, atsižvelgiant į jo formuluotę, kontekstą ir teisės akto, kurio dalis ji yra, tikslus, Reglamento Nr. 987/2009 44 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad jis vaiko auginimo laikotarpių, kuriuos tas pats asmuo įgijo įvairiose valstybėse narėse, įskaitymo nereglamentuoja išimtinio pagrindu.

Dėl šios nuostatos formuluotės Teisingumo Teismas pažymėjo, jog šioje nuostatoje nenurodyta, kad ją reglamentuojamas įskaitymas išimtinio pagrindu ir kad nors šia nuostata kodifikuojama jos įsigaliojimo dieną šiuo klausimu priimta jurisprudencija², Sprendimas *Reichel-Albert*³ dar nebuvo paskelbtas, todėl, priimant Reglamentą Nr. 987/2009, jame padarytas išvadas negalėjo būti atsižvelgta, kad jos galimai būtų kodifikuotos.

Dėl Reglamento Nr. 987/2009 44 straipsnio konteksto Teisingumo Teismas, atsižvelgdamas į šio reglamento antraštinę dalį ir skyrių, kuriame yra šis straipsnis, patikslino, kad šioje nuostatoje įtvirtinta papildoma taisyklė, leidžianti padidinti tikimybę atitinkamiems asmenims, kad jų vaiko auginimo laikotarpiai bus visiškai įskaityti, ir taip kiek įmanoma išvengti to, kad jie nebūtų įskaityti.

Kiek tai susiję su Reglamento Nr. 987/2009 tikslu, aiškinimas, kad šio reglamento 44 straipsnyje reglamentuojamas vaiko auginimo laikotarpių, įgytų skirtingose valstybėse narėse, įskaitymas išimtinio pagrindu reikštų, **kad už pensijos mokėjimą atsakingai valstybei narei, kurioje asmuo išimtinai dirbo ir mokėjo įmokas tiek iki savo gyvenamosios vietos perkėlimo į kitą valstybę narę, kurioje jis visą savo laiką paskyrė vaikų auginimui, tiek po to, leidžiama tokios pensijos skyrimo tikslais**

¹ 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 987/2009, nustatančio Reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo įgyvendinimo tvarką (OL L 284, 2009, p. 1), 44 straipsnio 2 dalis. Šio 44 straipsnio „Vaiko auginimo laikotarpių įskaitymas“ 2 dalyje numatyta, kad kai pagal valstybės narės, kuri yra kompetentinga pagal Reglamento Nr. 883/2004 II antraštinę dalį, teisės aktus neatsižvelgiama į vaiko auginimo laikotarpius, valstybės narės, kurios teisės aktai pagal Reglamento Nr. 883/2004 II antraštinę dalį buvo taikomi atitinkamam asmeniui, todėl, kad jis vykdė veiklą pagal darbo sutartį arba kaip savarankiškai dirbantis asmuo tuo metu, kai pagal tuos teisės aktus imta atsižvelgti į vaiko auginimo laikotarpį atitinkamo vaiko atžvilgiu, įstaiga ir toliau yra atsakinga už tai, kad būtų atsižvelgta į šį laikotarpį kaip į vaiko auginimo laikotarpius pagal jos pačios teisės aktus taip, tarsi šis vaikas buvo auginamas jos teritorijoje.

² Žr. 2000 m. lapkričio 23 d. Sprendimą *Elsen* (C-135/99) ir 2002 m. vasario 7 d. Sprendimą *Kauer* (C-28/00) (taip pat žiūrėti pranešimą spaudai Nr. 13/02). Teisingumo Teismas nustatė kriterijų, pagal kurį draudimo laikotarpiai, įgyti dėl profesinės veiklos vykdymo valstybėje narėje, kurios atitinkamas asmuo prašo skirti senatvės pensiją, ir vaiko auginimo laikotarpiai, kuriuos šis asmuo įgijo kitoje valstybėje narėje, turi būti „glaudžiai“ arba „pakankamai susiję“. Teisingumo Teismas nusprendė, jog tai, kad asmenys, kurie išimtinai dirbo už savo pensijos mokėjimą atsakingoje valstybėje, vaiko gimimo momentu dirbo pagal darbo sutartį šios valstybės narės teritorijoje, leidžia nustatyti tokį glaudų ar pakankamą ryšį, todėl šios valstybės narės teisės aktai taikytini, kiek tai susiję su kitoje valstybėje narėje įgytų vaiko auginimo laikotarpių įskaitymu tokios pensijos įskaitymo tikslais.

³ 2012 m. liepos 19 d. Sprendime *Reichel-Albert* (C-522/10) Teisingumo Teismas nusprendė, kad SESV 21 straipsnį reikia aiškinti taip, jog skirdama senatvės pensiją vienos valstybės narės kompetentinga įstaiga turi įskaityti asmens, kuris profesinę veiklą vykdė tik šioje valstybėje narėje ir tuo metu, kai gimė vaikai, laikinai buvo nustojęs dirbti bei tik dėl šeimininkų priežasčių buvo persikėlęs gyventi į kitos valstybės narės teritoriją, pastarojoje valstybėje narėje įgytus vaikams auginti skirtus laikotarpius, tarsi jie būtų buvę įgyti pirmosios valstybės nacionalinėje teritorijoje.

atsisakyti įskaityti vaiko auginimo laikotarpius, kuriuos šis asmuo įgijo šioje kitoje valstybėje narėje, taigi, sudaryti jam mažiau palankias sąlygas vien dėl to, kad jis įgyvendino savo teisę laisvai judėti. Toks aiškinimas **prieštarautų** šiuo reglamentu **siekiamiems tikslams, visų pirma tikslui užtikrinti SESV 21 straipsnyje įtvirtinto laisvo judėjimo principo laikymąsi**, todėl kiltų grėsmė šio reglamento 44 straipsnio veiksmingumui.

Antra, Teisingumo Teismas nusprendė, kad, siekiant užtikrinti šio principo laikymąsi, Sprendime *Reichel-Albert* padarytos išvados gali būti taikomos tokiai situacijai, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, kai atitinkamas asmuo netenkina šioje nuostatoje nustatytos sąlygos dirbti darbą pagal darbo sutartį arba kaip savarankiškai dirbantis asmuo tam, kad senatvės pensijos skyrimo tikslais už pensijos mokėjimą atsakinga valstybės narė įskaitytų vaiko auginimo laikotarpius, kuriuos jis įgijo kitose valstybėse narėse. Taigi ši valstybė narė turi įskaityti šiuos laikotarpius pagal SESV 21 straipsnį, nes šis asmuo išimtinai dirbo ir mokėjo įmokas minėtoje valstybėje narėje tiek iki savo gyvenamosios vietos perkėlimo į kitą valstybę narę, kurioje jis įgijo minėtus laikotarpius, tiek po to.

Teisingumo Teismas konstatavo, kad, kaip ir Sprendime *Reichel-Albert* nagrinėta situacija, **egzistuoja pakankamas ryšys tarp CC užsienyje įgytų vaiko auginimo laikotarpių ir draudimo laikotarpių, įgytų dėl profesinės veiklos vykdymo Austrijoje. Taigi, siekiant pripažinti ir įskaityti šiuos laikotarpius, šios valstybės narės teisės aktai turi būti taikomi, kai ši valstybė narė skiria senatvės pensiją.**

Jei CC nebūtų išvykusi iš Austrijos, jos vaiko auginimo laikotarpiai būtų įskaityti apskaičiuojant jos Austrijos senatvės pensiją. Taigi, kaip ir suinteresuotasis asmuo byloje, kurioje priimtas Sprendimas *Reichel-Albert*, ji atsidūrė mažiau palankioje padėtyje vien dėl to, kad pasinaudojo teise laisvai judėti, o tai prieštarauja SESV 21 straipsniui.

PASTABA: Prašyme priimti prejudicinį sprendimą valstybių narių teismai, nagrinėdami juose iškeltą bylą, gali pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

Visas sprendimo [tekstas](#) nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Marta Osleja ☎ (+352) 4303 6005

Nuotraukas iš sprendimo paskelbimo posėdžio galima rasti „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106

Likite su mumis!

